

มมส.เปิดตัวฟอสซิลสายพันธุ์ใหม่ 'ปลาน้ำกล่ำ แห่งจรูรอสลิก'

นักวิจัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) ค้นพบฟอสซิลปลาน้ำกล่ำชนิดใหม่ของโลก "อีสานอิกทิส เลิศบุศย์สี" อายุ 150 ล้านปี จากยุคจูแรสสิก เผยการค้นพบครั้งนี้ช่วยปลดล็อกปริศนาการจัดกลุ่มและลำดับสายวิวัฒนาการปลาโบราณให้ชัดเจนขึ้น และนำไปสู่ข้อสันนิษฐานว่า "เอเชียเป็นจุดศูนย์กลาง" การแพร่กระจายพันธุ์สิ่งมีชีวิตไปยังทวีปต่างๆ ที่ห้องประชุม 1 ชั้น 4 อาคารบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา จัดแถลงข่าวเปิดตัวนักล่าสายพันธุ์ใหม่ "อีสานอิกทิส เลิศบุศย์สี" ปลาน้ำกล่ำแห่งจรูรอสลิก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สมบัติโค อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นประธานเปิดงานแถลงข่าว พร้อมด้วย ดร.วราวุธ สุธีธร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา, ดร.อุทุมพร ศิษฏี นักวิจัยสาขาบรรพชีวินวิทยา และผู้ค้นพบปลาดีด้าบรรพชีวินชนิดใหม่ของโลก ร่วมแถลงข่าวถึงรายละเอียดของการค้นพบฟอสซิลปลาน้ำกล่ำชนิดใหม่ของโลก รวมถึงรายละเอียดต่างๆ ให้สื่อมวลชนได้รับทราบเพื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สมบัติโค อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เปิดเผยว่า การค้นพบสายพันธุ์ใหม่ของสิ่งมีชีวิตโบราณ นับเป็นเรื่องน่ายินดีของวงการการศึกษาไทย โดยเฉพาะการศึกษาด้านบรรพชีวินวิทยา ซึ่งมีผู้สนใจศึกษาไม่มากนักในประเทศไทย แต่ถือเป็นสาขาวิชาที่มีความน่าสนใจเนื่องจากภาคอีสานเป็นภาคที่มีการขุดค้นพบซากดึกดำบรรพ์หรือฟอสซิลเป็นจำนวนมาก ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันการศึกษาแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการเรียนการสอนด้านบรรพชีวินวิทยา และเป็นแหล่งรวมผู้เชี่ยวชาญด้านบรรพชีวินวิทยาชั้นนำไว้เป็นจำนวนมาก จึงถือเป็นกำลังหลักในการผลิตบุคลากรและสร้างสรรค์งานวิจัยด้านฟอสซิลในประเทศไทย

ด้าน ดร.วราวุธ สุธีธร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า การศึกษาด้านบรรพชีวินวิทยา หรือการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตในอดีตนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่เคยมีอยู่บนโลกแล้ว ยังเป็นการเผยความลับทางประวัติศาสตร์โลก เกี่ยวกับ

ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ ที่ส่งผลต่อวิวัฒนาการและสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ซึ่งถูกบันทึกไว้ในชั้นหิน "การดำเนินการขุดสำรวจ และการศึกษาวิจัยฟอสซิล ถือเป็นพันธกิจสำคัญของศูนย์ฯ โดยแหล่งขุดค้นสำคัญที่ศูนย์ฯ กำลังดำเนินการอยู่บริเวณแหล่งขุดค้นภูน้อย ซึ่งการค้นพบปลาน้ำกล่ำชนิดนี้เป็นเพียงชนิดแรกที่มีการระบุชนิดในแหล่งขุดค้นภูน้อย หากแต่การค้นพบตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ยังพบฟอสซิลของสิ่งมีชีวิตอีกหลายชนิด อาทิ ไดโนเสาร์ จระเข้โบราณ และเต่าโบราณ ซึ่งอยู่ระหว่างการวิจัยเพื่อระบุชนิด และทั้งหมดคาดว่าจะป็นชนิดใหม่ที่ยังไม่เคยมีการค้นพบมาก่อนในโลก"

ดร.อุทุมพร ศิษฏี นักวิจัยสาขาบรรพชีวินวิทยา (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ศึกษาวิจัยฟอสซิลปลาดีด้าบรรพ์ และผู้ค้นพบปลาดีด้าบรรพ์ชนิดใหม่ของโลก เปิดเผยว่า อีสานอิกทิส เลิศบุศย์สี (Isanichthys lertboosi) เป็นปลากระดูกแข็งน้ำจืดที่พบในยุคจูแรสสิกตอนปลาย หรือเมื่อประมาณ 150 ล้านปีก่อน มีความยาวตั้งแต่ 30-90 เซนติเมตร จากการศึกษาลักษณะฟันที่เรียงกันคล้ายแท่งดินสอ และขากรรไกรที่แข็งแรงบ่งบอกได้ว่าปลาน้ำกล่ำชนิดนี้มีขากรรไกรอันทรงพลังและฟันอันแหลมคม ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของสัตว์น้ำกล่ำ

"อีสานอิกทิส เลิศบุศย์สี เป็นฟอสซิลปลากระดูกแข็งชนิดที่ 2 ในสกุล อีสานอิกทิส ที่มีการค้นพบในประเทศไทย หลังจากการค้นพบ อีสานอิกทิส พาลาสทิส (Isanichthys palustris) ในปีพ.ศ. 2549 ชื่อสกุล อีสานอิกทิส หมายถึง ปลากระดูกแข็งที่พบในภาคอีสาน (Isan = ภาคอีสาน และ Ichthys = ปลากระดูกแข็ง) ส่วนชื่อชนิด เลิศบุศย์สี ตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติให้แก่ นายอำเภอเลิศบุศย์ กองทอง ผู้เป็นกำลังสำคัญที่ช่วยผลักดันให้แหล่งขุดค้นภูน้อยดำเนินการมาได้ด้วยดี และให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้ง

วิชาการ สาธารณูปโภค ตลอดจนการผลักดันให้ผู้น้อยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงบรรพชีวินวิทยา ทั้งนี้ ลักษณะสำคัญของปลากระดูกแข็งโบราณที่สังเกตได้ง่ายคือ ลักษณะเกล็ดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ซึ่งในปัจจุบันสามารถพบได้ในกลุ่มปลาการ์ (Gar) เท่านั้น”

ประวัติการค้นพบฟอสซิลชนิดใหม่นี้ ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2551 นักวิจัยจากกรมทรัพยากรธรณีและศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับตัวอย่างฟอสซิลเกล็ดปลา ซึ่งนายทองหล่อ นาคำจันทร์ ชาวบ้านตำบลคินจี่ อำเภอกำม่วง เป็นผู้ค้นพบและมอบให้นายอำเภอกำม่วงเป็นผู้ส่งมอบตัวอย่าง ทำให้เกิดการเข้าสำรวจพื้นที่บริเวณผู้น้อย ตำบลคินจี่ อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงพบตัวอย่างฟอสซิลปลากระดูกแข็งจำนวน 4 ตัวอย่าง ซึ่งมีความสมบูรณ์ยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะส่วนกะโหลกและฟันที่ทำให้สามารถแยกเป็นชนิดใหม่ของโลกได้

ดร.อุทุมพร กล่าวอีกว่า การค้นพบใหม่นี้ครั้งนี้นอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมชนิดใหม่ในสายวิวัฒนาการของปลากระดูกแข็งโบราณแล้ว ยังถือเป็นการปลดล็อกปริศนาการจัดกลุ่มปลากระดูกแข็งโบราณให้กระจ่างมากขึ้น จากเดิมที่มักจัดกลุ่มปลากระดูกแข็งโบราณที่ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้เข้าไว้ในสกุล เลปิโดเทส (Lepidotes) เท่านั้น แต่จากการวิจัยสามารถระบุลักษณะที่ชัดเจนของสกุลอีसानอิกริส จนทำให้สามารถจัดกลุ่มปลาปริศนาที่ค้นพบในประเทศต่างๆ ให้เข้ามารวมอยู่ในสกุลอีसानอิกริส ได้ถึง 2 ชนิดคือ อีसानอิกริส ลาติฟรอนส์ (I. latifrons) (จาก เลปิโดเทส ลาติฟรอนส์) และอีसानอิกริส ลูชิวเอนซิส (I. luchowensis) (จาก เลปิโดเทส ลูชิวเอนซิส)

“อีसानอิกริส ลูชิวเอนซิส เป็นฟอสซิลปลาที่พบในประเทศจีน มีช่วงอายุใกล้เคียงกับชนิดที่พบในประเทศไทย คืออายุประมาณ 150 ล้านปี ในยุคจูแรสสิก ขณะที่ อีसानอิกริส ลาติฟรอนส์ พบในทวีปยุโรปในช่วงอายุประมาณ 90-100 ล้านปี ในยุคครีเทเชียส ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อ่อนกว่าที่พบในทวีปเอเชีย จึงเป็นหลักฐานหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงการแพร่กระจายชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิต ที่เริ่มต้นจากทวีปเอเชียและแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่นๆ ของโลก” ดร.อุทุมพร กล่าว

สก๊อปพิเศษ กำธรเจริณ